

Зовнішнє незалежне оцінювання 2018 року з української мови і літератури
Схема оцінювання завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (власного висловлення)
з української мови

58. Прочитайте наведений текст.

У кожного з нас – безліч різноманітних справ. Виконуючи складні завдання, ми і покладаємося на власні сили, і сподіваємося, що поруч є люди, які порадять і допоможуть.

Викладіть Ваш погляд на проблему:

Що ж мотивує нас до дії більше – віра в себе чи впевненість у підтримці друзів, рідних, однодумців?

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, що найкраще підтвердять Вашу думку. Проілюструйте Ваші міркування посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть на проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Зміст власного висловлення оцінюють за шістьма критеріями, як показано в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерій	Змістовий вияв і композиційне оформлення критерію	Бали
1. Теза	Учасник формулює тезу, яка репрезентує саме його позицію. Учасник висловлюється в один із таких способів: <ul style="list-style-type: none"> – чітко визначає, що в ситуаціях, коли перед людиною постає складне завдання, до дії її мотивує передовсім віра в себе/ у свої сили, розуміння того, що жодну роботу за неї не зробить і не зобов'язаний робити хтось інший, що лише її зусилля й цілеспрямована діяльність можуть дати той результат, який вона бажає отримати, допомогти досягнути успіху тощо; – однозначно стверджує, що за необхідності реалізувати в житті якесь складне завдання людину спонукає до дії та підтримує її впевненість у можливості позитивного результату, насамперед переконаність у тому, що поряд із нею є інші (друзі, рідні, однодумці), які завжди готові прийти на допомогу, підтримати її кожен по своєму, а також усвідомлення того, що спільною працею, спільними зусиллями можна подолати найбільші труднощі й виконати найскладніші завдання; 	2

	<ul style="list-style-type: none"> – зазначає, що мотивація до дії у разі, коли є необхідність виконати якесь складне завдання, у людини може бути різною залежно від конкретних обставин: в одних випадках людина має покладатися лише на себе/на свої сили, усвідомлюючи, що ніхто за неї не зможе виконати відповідне завдання, а в інших – може розраховувати на підтримку оточення, найперше друзів, рідних та однодумців; – пропонує своєрідну позицію, зазначаючи, що мотивом до дії для людини є не віра в себе і не віра в підтримку інших, а просте розуміння, наприклад, необхідності виконати конкретну роботу, досягти успіху, залагодити певну проблему, від чого багато що залежить; можливості отримати достойну винагороду тощо; – стверджує, що людина без віри в себе не здатна нічого робити, не спроможна залагоджувати проблеми. <p>Орієнтовні опорні слова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>особа, людина, інші, оточення, рідні, близькі, знайомі, однодумці;</i> - <i>складні обставини, складне завдання, справа, робота, проблеми, труднощі;</i> - <i>мотив до дії, спонука до діяльності, поштовх до роботи, діяльність;</i> - <i>віра в себе, віра у власні сили, впевненість, цілеспрямованість, самостійність, зневіра, слабка самооцінка та под. / покладання на інших, віра в підтримку інших, спільна діяльність, робота гуртом;</i> - <i>покладатися на себе, вірити в себе, розраховувати на власні сили, не сподіватися на допомогу інших, не перекладати справи на інших, бути самостійним, бути впевненим / мати підтримку від інших, вірити в дружбу, шукати однодумців, розраховувати на підтримку, сподіватися на підтримку оточення;</i> - <i>не святі горшки ліплять, гуртом і батька легше бити.</i> 	
	<p>У роботі немає вправного формулювання тези, але є речення та ключові слова, що доносять власний погляд учасника на обговорювану проблему.</p> <p>Учасник пише лише про те, що людині часом складно вирішити, що мотивує її більше, оскільки не все залежить від неї самої, а іноді потрібна й чиясь допомога. Разом із тим учасник не дає чіткої відповіді на питання.</p> <p>Учасник пише лише про необхідність людини не сидіти склавши руки, а діяти, працювати, залагоджувати свої проблеми. Але знову ж таки не дає чіткої відповіді щодо мотивації своєї діяльності.</p> <p>Учасник пише про важливість самостійності людини, але взагалі не згадує про мотивацію її діяльності.</p> <p>Учасник пише про важливість для людини підтримки оточення, про важливість колективізму, взаємопідтримки, однак не пов'язує подібні думки з тим, що це може бути своєрідною мотивацією до дії.</p> <p>Учасник лише повторює фрази з формулювання теми, не висловлюючи власної позиції.</p>	1
	<p>Учасник не формулює тези. Зміст висловлення свідчить про відсутність власної позиції щодо порушеної проблеми й несформованість того чи іншого погляду на неї.</p> <p>Учасник формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі.</p>	0

2. Аргументи	Учасник розвиває свою думку, наводячи принаймні два доречні й переконливі аргументи (докази, підстави для обґрунтування, підтвердження висловленої тези), що пов'язують тезу з прикладами.	2
	Учасник наводить принаймні один доречний аргумент (доказ, підставу для обґрунтування, підтвердження висловленої тези). Аргументи дублюють один одного, тобто другий аргумент перефразовує зміст першого. Один з аргументів не є доречним стосовно сформульованої тези.	1
	Учасник не наводить жодного аргументу для обґрунтування тези або наведені аргументи не є доречними.	0
3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	Аргументи підкріплено, проілюстровано принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури чи інших видів мистецтва. Указано проблему, порушену у творі, художній образ, через який проблему розкрито, назву й автора твору. У творах з інших видів мистецтва тестований може не вказувати автора. Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в мистецькому творі.	2
	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований через художній образ; у прикладі є фактичні помилки.	1
	Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає або він не є доречним.	0
3б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя	Учасник наводить принаймні один доречний приклад або з історії, або із суспільно-політичного життя, або з власного життя. Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в особистому житті конкретних людей або в суспільному минулому чи нинішньому житті. Учасник може покликатися на факти з біографії митців, які стосуються їхнього суспільно-політичного життя.	2
	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований; у прикладі є фактичні помилки.	1
	Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає або він не є доречним.	0
4. Логічність, послідовність	Висловлення демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу). Заявлена теза послідовно доводиться. Учасник постійно тримає порушену ним проблему у фокусі своєї уваги, не відступаючи вбік. Учасник висловлює думки в певній послідовності, відбирає лексичний матеріал і мовленнєві засоби відповідно до теми й ситуації міркування, використовує різноманітні синтаксичні конструкції. Текстові властива зв'язність, що простежується і на рівні розгортання думки, і на рівні правильного й доречного використання спеціальних засобів зв'язку. Учасник структурує роботу за абзацами.	2

	Учасник відволікається від обговорюваної проблеми. У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки. Учасник не структурує роботу за абзацами.	1
	Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає.	0
5. Висновок	Наприкінці власного висловлення учасник робить підсумок зі свого доведення, указуючи на те, яку домінуючу думку (позицію) він урешті тримав у полі зору, коли наводив аргументи й приклади. Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів. Висновок розташований наприкінці роботи.	2
	Висновок лише частково відповідає тезі.	1
	Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами.	0

Мовне оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями (**6а** та **6б**), як показано в таблицях 2 і 3.

Таблиця 2

Критерій	Кількість помилок	Бали
6а. Орфографія та пунктуація	0–1	4
	2–6	3
	7–11	2
	12–16	1
	17 і більше	0

Таблиця 3

Критерій	Кількість помилок	Бали
6б. Лексика, граматики та стилістика	0–1	4
	2–4	3
	5–7	2
	8–10	1
	11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи **2 (дві) негрубі** помилки рахують як **1 (одну) грубу**. До негрубих зараховують такі помилки:

- у написанні великої літери в складних власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;

- у випадках нерозрізнення **не/ні** (*не хто інший / ніхто інший ...*);
- у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший;
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їхньої послідовності.

Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки НЕ СУМУЮТЬ і НЕ ЗАРАХОВУЮТЬ як **1 (одну) грубу**.

Систематичне порушення норм милозвучності (**3 (три) і більше** випадків порушення на одне з правил: *у-в, і-й-та*) рахують як **1 (одну)** орфографічну помилку.

Відсутність крапки в кінці речення рахують як пунктуаційну помилку тільки один раз.

Порушення норм написання псевдонімів вважають орфографічною помилкою. Орфографічною помилкою НЕ є скорочення імен та імен по батькові в написанні псевдонімів, частиною яких є справжнє прізвище або ім'я митця, наприклад, І. С. Нечуй-Левицький або Г. Квітка-Основ'яненко, П. Мирний, М. Хвильовий. В інших випадках такі скорочення є орфографічною помилкою, наприклад, Л. Українка, О. Вишня.

Несловесні записи (цифри, піктограми тощо) не враховують у кількість слів.

Ухвалено на засіданні предметної фахової комісії з української мови
при Українському центрі оцінювання якості освіти

26 травня 2018 р.